

MAGYARORSÁG

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Helyben: Egy óra kor. 1.—	Vidékre: Egy óra kor. 1.20
Negyedévre... 3.—	Negyedévre... 3.60
Félévre... 6.—	Félévre... 7.—
Egész évre... 12.—	Egész évre... 14.—
Egyes szám 4 fillér, vidéken 6 fillér.	

A lap megjelenik hétfő kivételével minden nap
Kéziratokat nem ad vissza a szerkesztőség.
Telefon száma 54-67.

SZERKESZTŐSEG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28.
Hirdetések petit számítással, díjszabás szerint.
Apró hirdetések ára: egy szó 4 fillér, vastagabb betűvel 8 fillér.

Az ámitó.

Budapest, július 2.

Báró Bánffy Dezső úgy látszik mindenképpen vezérséget akarna. Ha nem lehet a szabadelvűpártban, lesz az ellenzéken. Ha itt sem kell, hát a Lipótvárosi kaszinóban, melyet országos szervezetté reformál. Neki mindegy hol, vagy hogyan, csak basáskodhassék.

Most ismét nyilatkozik. Nem akarja belátni, hogy a zsarnokból szabadsághős nem lehet. Aki a nép jogait tiporta akkor, mikor e jogokat fejleszteni állott volna hatalmában, az nekünk a népszabadságról ne beszéljen. Az egyszerűen ámitó, aki a szabadság, a szabadelvűség jelszavait dobja ma a közvéleménybe, hogy valahogy a hatalmat megkaparintva, még visszataszítottban zsarnokoskodhassék. Vannak halottak, akik fel nem támadhatnak soha. Ezek közé a politikai halottak közé tartozik báró Bánffy Dezső is. Politikai multjának szemfödője reá borult s ez az ő kormányzata korrupciójának iszapjától annyira nehéz, hogy soha leemelni nem lehet, bármennyire kapkodjon is levegő után.

A politikai viszonyok kétségtelenül zavarosak ma Magyarországon és ő elérkezettnek tartja az időket, hogy a zavarosban haláshasson. Egyik horgára odatűzte az önálló vánterület eszméjét, melyet, míg hatalmon volt, még csirájában is kiirtani igyekezett a nemzet lelkéből. A másik horgára odatűzte a magyar nyelvi egység gondolatát még a hadseregben is. Hát hiszen báró Fejérváry Gézával egyetemben egykoron ő volt ennek a hadseregbeli magyar nyelvnek a leg-

nagyobb ellenzője. És most a rókából bárány lett volna talán? Ilyen csodás természeti átváltozásokra még nem mutat példát a zoologia. Egységes nyelvű magyar nemzet. Hiszen talán ez az ideálja mindenikünknek. De ezt nem lehet elérni azzal, hogy egy oláh pópát areul ütünk, mint azt báró Bánffy Dezső dobokai főispán korában tette. Az egységes magyar nyelvű államot nem lehet megteremteni a közigazgatási korrupcióval s ezzel kapcsolatban a szegény néposztály kizsárolásával, mint az báró Bánffy Dezső uralma alatt virágjában volt. Nem lehet megteremteni azzal sem, hogy a politikai szabad véleménynyilvánítást egyszerűen a népek, akár a nemzetiségeknek is torkába fullasztjuk. A nyelvi egység nagy dolog, de meg kell nekünk teremteni először a gazdaságilag konszolidált, erős államot, melyben mindenki boldoguljon a magyar korona jelvénye alatt. A szegényt, az elhagyottat fel kell emelni, megmenteni s ha így nyilvánul meg ennek az államnak ereje, akkor majd önmaguktól simulnak hozzánk még nyelvilag is a nemzetiségek, mert belátják, hogy ahol a gazdasági lét ölelkezik a politikai szabadsággal, az a föld, az az államszervezet legbiztosabb talaja az egyéni érvényesülésnek is. Báró Bánffy Dezső letűnt kormányzatából megállapíthatjuk, hogy ő mindezek ellenére cselekedett. Ő legázolta a magyar gazdátársadalom vetéseit is, amelyen most aratni szeretne. S hogy arathasson, közibénk dobja a felekezeti villongás üszkét is. *Zsidó tollakkal uszítja a kalvinista magyart a katolikus magyarnak.*

Nem riad vissza semmitől s most ujabban Kossuth Ferenc örökére vágyik. Hogy ehez hozzájuthason, a leggaládabb rágalmakat szórhatja lapjában Kossuth Ferencre s árulással gyanúsítja napról-napra, mert adott szava mellett férfiasan megmaradt. Ezzel sem elégszik meg, hanem neki támad a dinasztának is. Persze hiszen nem bízták ismét reá a hatalmat. Reá és lipótvárosi érdektársaira, akik a magyar államot *merkantilis érdekeik* fejős tehenének tartották. Akik milliomosodtak, mikor a nép szegényedett. Akik jajveszékelnék, mikor az uzsora ellen mi törvényhozási szigorítást követelünk. Akik ellenségei annak, hogy a magyar faj megmentésére a kormány a szövetségi eszmét istápolja. Nemzeti államot akar Bánffy? Ugyan ki hisz neki? Mi nem. Uralmat akar, hogy ismét a hatalom polcára kerüljön s cimboráit e hatalom megrakott asztalához ültethesse. A *hatalom*, ez ami után sovárog s amiért feláldozna mindent; csak megkaparintassa. Ez azonban, míg egyetlen igaz magyar lesz, nem sikerülhet soha!

Budapest, július 2.

A képviselőház legközelebb holnap délelőtt tíz órakor tart ülést, melyen folytatják a miniszterelnök programbeszédje fölötti vitát. Szólásra fel vannak iratkozva: *Csávolszky Lajos, Babó Mihály, Okolicsányi László, Visontai Soma, Mezőssy Béla, Nesi Pál, Lengyel Zoltán, Papp Elek, Olay Lajos, Sebess Dénes, Ráth Endre, Vlád Aurél, Endrey Gyula, Várady Károly, Rátkay László, Reich Aladár, Gabányi Miklós, Benedek János.*

A két hazug.

(Szász népmese.)

— A Magyarság tárcája. —

Egy dámosi embernek volt egyszer egy fia, aki amint a száját feltátozta, mindjárt hazudott. Az ember igen szégyelte a rossz szokását s mikor egy újabb szarvas hazugságon csípte, kiadta neki az utat. A legénynek ez nagyon tetszett s mindjárt el is indult szerencsét próbálni. Amint ment, mendegélt, elérkezett a medgyesi malomig. A malom alatt egy molnárlegény állott a Küküllő partján s a vízbe bámult. Azt kérde a molnár legénytől, hogy nem egy malomkövet keres-e, melyet elvitt a víz.

— Persze, hogy azt — felelé a molnár legény.

— Éppen most vitte el a víz, de olyan sebesen uszolt, hogy mire a kihalászására gondolhattam volna, már eltűnt szemeim elől.

— No, mi úgy látszik jól találunk együtt — szólt a dámosi a medgyesihez. — Gyere velem világot próbálni.

Együtt indultak most már tovább s estére elértek egy városba s ott szolgálatot kezdettek keresni. Akadtak is egy házaspárra, ahol az ur megfogadta az egyiket, az asszony a másikat.

Egy nap az ur kiment a szolgájával sétálni s egy magas tornyot mutatott neki:

— Láttál-e már életedben ilyen magas tornyot? — kérdezte tőle.

— Hogyne — felelt az; — nálunk sokkal magasabb van, a mi tornyunknak a gombjáról a kakas egyenesen a menyországba néz; s a csillagokból táplálkozik.

— Hazudsz.

— Kérdezz meg uram csak a pajtásomat, az majd megmondja.

Amint hazamentek, az ur mindjárt megkérdezte a másik szolgától, hogy igaz-e, amint a társa mondott.

— Nem — felelte a másik meggyőződéssel. — Nálunk olyan magas a torony, hogy dédapám, aki építette, mikor a szarvazatát tette reá, leejtette a fejszét s mire a fejsze a földre ért, megrozsdásodott, a nyele pedig kirothadt.

Az asszony kalácsot sütött egy alkalommal s azt kérdezte a szolgájától, hogy életében látott-e akkora és olyan szép kalácsot?

— Hogyne — felelte az meggyőződéssel s mikor látta, hogy urnője kételkedik szavaiban, mindjárt hozzátette, hogy — kérdezz meg a társát igaz-e amit ő mondott.

Az asszony nem volt rest és csakugyan megkérdezte az ura szolgáját, hogy igaz-e, amit kolégája beszélt.

— Nem igaz — felelte a másik — az a kalács, amit anyám sütött, olyan nagy volt, hogy

csupán a kormos héjjából, amit levert róla, három disznósorda három hétig táplálkozott.

Ez a dolog annyiban maradt, egészen addig, míg egy alkalommal az asszony a szolgáját a veteményes kertbe vitte káposztát vágni. Mikor a gyönyörű kertbe értek, azt kérdezte az asszony a szolgától, hogy látott-e már életében olyan nagy fej káposztákat?

— Hogyne — felelte az — az én anyám kertjében akkora fő káposzták voltak, hogy amikor a sátoros cigányok azon a vidéken jártak, azok alatt telepedtek meg s egyik nem hallotta, hogy a másik mint veszekszik a feleségével, vagy mit kopácsol!

— Hazudsz — felelte az asszony.

— Kérdezd csak cimborámat — hetvenkedett a szolga.

A másik nemcsak hogy nem hazudtolta meg, hanem még tódítani akarta. Az ur és az asszony azonban ezt már nem hallgatták meg, hanem kiadták az utat mindakettőnek.

— Menjete — szóltak hozzájuk — akik úgy tudnak hazudni, mint ti, azok szolgálat nélkül is, csupán a hazudozásból is jól megtudnak élni.

Közli: Jakab Miklós.

A mezei munkás tartalékosok hazabocsátása. A képviselőház mai ülésében *Kolossváry* honvédelmi miniszter válaszul Nessi tegnapi interpellációjára, azt az általános helyesléssel kísért kijelentést tette, hogy a véderő-törvény 40-ik §-ának alapján áll, amely kimondja azt, hogy a mezei munkás tartalékosok az aratási és más sürgős gazdasági munkák idején katonai szolgálatra ne kényszeríttessenek. Sürgőnyszólt tehát ez ügyben azonnal a közös hadügyminiszterhez, akitől azon választ nyerte, hogy az összes hadtestparancsnokságokat ugyancsak sürgőnyszólt utasította a most beszolgáló mezei munkás tartalékosok rögtönös hazabocsátására. Ezen törvény végrehajtását az O. M. G. E. is több ízben szorgalmazta. Az új honvédelmi miniszternek gyors eljárása és készsége általános meglepetést keltett és azon reményt kelti fel, hogy több hasonló kívánalmak, amelyek eddig rideg visszautasításban részesültek, az új honvédelmi miniszternél előzékenyebb fogadtatásra fognak a jövőben számíthatni. Ilyen kívánalom a katonai pótlóvadász, tehát a pótlóvadász közvetlen beszerzése a gazdáktól, ugyancsak a hadsereg közvetlen ellátásának kérdése is, amely kívánalmak eddigelé, dacára a számtalan sürgetéseknek, a kellő megoldásra nem tudtak találni.

A kvóta megállapítása. A hivatalos lap mai száma a következő királyi elhatározást közli:

Kedves gróf *Khuen-Héderváry*! Minthogy a magyar korona országainak és a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok törvényes képviselői között arra az arányra nézve, amelyben azok a közös ügyek költségeihez hozzájárulni tartoznak, az 1867. évi XII. törvénycikk 19., 20. és 21. §-ai (az 1867. évi december hó 21-én kelt ausztriai törvény 3. §-a R. G. Bl. 146. sz.) értelmében létesítendő egyezmény nem jöhetett létre, a közös ügyek költségeihez való hozzájárulási arány kérdését az idézett törvénycikk 21. §-a (az idézett törvény 3. §-a) alapján és az 1903. évi július hó 1-től 1904. évi június hó 30-ig terjedő egy év tartamára való érvénnyel akképp döntöm el, hogy a közös ügyek költségeiből a magyar korona országai 33³/₁₀%-ot, a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok pedig 66⁶/₁₀%-ot viselnek.

Utasítom, Önt, hogy ezt köztudomásra hozza. Kelt Bécsben, 1903. évi július hó 1-én.

Ferenc József s. k.

Gróf *Khuen-Héderváry* Károly s. k.

A király személye körüli miniszter. A felhívatos Bud. Tud. jelenti: Az ő Felsége személye körüli miniszterre nézve a lapok találgatásokba bocsátkoznak. Az egyik lap szerint herceg *Esterházy* Miklós volna erre az állásra kiszemelve, a másik hírforrás szerint gróf *Hadik-Barkóczy* Endre már ki is volna nevezve. Ami értesülésünk szerint sem javaslat, sem döntés e tekintetben nem történt és az említett hírforrások hamis nyomon járnak.

Az új horvát bán. A Bud. Tud. jelenti, hogy ő Felsége gróf *Pejacevich* Tivadart horvát-szlavon-dalmát banná már kinevezte és gróf *Pejacevich* Tivadar e hónap 4-én fogja a hivatalos esküt ő Felsége kezébe Bécsben letenni. Nem tudni még, vajjon gróf *Khuen-Héderváry* Károly miniszterelnöknek módjában lesz-e az esküvetétnél jelen lenni.

Az új bán fia annak a gróf *Pejacevich* Lászlónak, aki vezére volt az azóta már megszűnt magyarbarát Unió-pártnak s a báni székben gróf *Khuen-Héderváry*nak az elődje volt. Gróf *Pejacevich* Tivadar a horvát ügyek alapos ismerője lehet, mert másfél évtizeden át állt mint főispán Verőcemegeyén.

Pejacevich Tivadar gróf született Nasicen 1855. szeptember 24-én. Középkorúit Budapesten elvégezvén, Bonnban és Budapesten jogot hallgatott s ez utóbbi helyen tudorral avatott. Köz pályára lépett: először Eszéken megyei segédfogalmazó volt, majd a zágrábi kormányhoz került e minőségben. A nyolcvanas években két cikluson keresztül a horvát tartománygyűlésen képviselő volt s a jegyzői tisztelet töltötte be. *Khuen-Héderváry* gróf a báni szék elfoglalása alkalmával 1886-ban Verőce vármegeye és Zimony város főispánjává nevezte ki s e méltó-

ságban működött tizenöt éven keresztül, miközben 1898-ban ő Felsége a szent István-rend kiskeresztjével tüntette ki. Atyja, László, halála után átvette a nasicei hitbizományt és a tolnamegyei Zombán fekvő birtokot. 1901-ben a horvát tartománygyűlés tagja lett s a magyar országgyűlésre delegáltatott. Az összeférhetetlenségi bizottság tagja. Császári és királyi kamarás, a lippei becsületkereszt tulajdonosa, a szuverén máltai lovagrend tiszteletbeli lovagja. Neje Vay Erzsébet báróné.

Politikai események.

Budapest, július 2.

A politikai események forgatagában újabb hullámverés az, hogy *Kossuth* Ferenc tegnap este formálisan is lemondott a függetlenségi és 48-as párt elnökségéről. Deputáció ment hozzá, megkérték, kérélték, de ő kijelentette, hogy egyszerű párttagnak megmarad ugyan, de pártelnök, pártvezér többé nem lesz. *Justh* Gyula és *Komjáthy* Béla felháborodással beszélnek arról, hogy az új miniszterelnökkel történt megállapodást a párt többsége nem szankcionálta. A párt tagjai közül velük vannak huszan—huszonötön, akik kimondták, hogy az ország gazdasági helyzetére való tekintettel tovább nem obstruálnak, de *Barabás* Béla negyvenöt képviselőt irt össze, akik a további obstrukcióra felajánlották torkukat és erejüket.

Az amugy is zavaros politikai helyzetbe, mint végtelen kellemetlen hang vegyült bele Polónyi Géának az a nyilatkozata, hogy ő és politikai barátai addig nem nyugszanak, míg báró *Bánffy* Dezső és *Wekerle* Sándor nem jut kormányra. Nekik minden egyéb Hekuba. A dolog egy kissé sajtóságos, mert a múltban tudvalevőleg Polónyi Géa egyrésztől, *Wekerle* Sándor és *Bánffy* Dezső másrésztől egészen más politikai hitvallást vallottak. Akik komolyan gondolkodnak a helyzetről, azok természetesen teljesen elítélik Polónyi Géa nyilatkozatát és ebben a nyilatkozatban kifejezett célnak. Utóvégre mi nem személyi politikát üzünk és nem szabad személyi politikát üzni bármely párton levő politikusnak sem a nemzet békéjének rovására, amely békének helyreállításától ma közgazdasági javulásunk is függ.

A sokféle disszonáns hangba ma nagyon jól esőleg hatott az új honvédelmi miniszternek, *Kolossváry* Dezsőnek az a nyilatkozata, hogy közbejárt a hadügyminiszternél s ennek következtében az összes behívott póttartalékosokat az aratási munkálatokra hazabocsájtják. Mintha ebből a kijelentésből az csendült volna felénk, hogy az új kormány még sem fogja az erőszak politikáját követni. A kormányváltózással kapcsolatos politikai értesüléseink különben a következők:

A függetlenségi párt.

A függetlenségi párt keddi értekezletének határozatával kiküldött *Papp* Elek, *Krasznay* Ferenc és *Rátkay* László képviselőkkel álló bizottság tegnap felkereste *Kossuth* Ferencet, hogy őt a párt elnökségéről való lemondási szándékától eltérítse. A három tagú bizottság eljárásának eredményéről a tegnap esti értekezleten számolt be és bejelentették, hogy békítési kísérletük meghiúsult, amennyiben *Kossuth* Ferenc megmaradt elhatározásánál és az elnökséget nem vállalja el tovább.

A békéltető bizottságnak ezen jelentése folytán az értekezlet elhatározta, hogy *Kossuth* Ferencet azonnal testületileg felkeresi és rábízza az elnökség elfoglalására. El is mentek *Barabás* Béla vezetése alatt vagy 30-an *Kossuth* Ferenc lakására, de bizony hajthatatlan maradt, dacára annak, hogy *Barabás* beszéde könyekig meghatotta.

Kossuth Ferenc ezen kijelentése arra készíti a

pártot, hogy a ma este tartandó értekezleten határozzon további magatartása fölött. A párt nagy többségének az a nézete, hogy lépjenek ki mindazok a pártból, akik a további harc folytatása mellett vannak, akik pedig a leszerelés hívei, azok maradjanak bent a pártban. Valószínűleg a mai utóértekezleten ezen nézet határozattá is emelkedik és így a párt tekintélye, az adott szó megtartásával, csorbát nem fog szenvedni. A párt háromnegyed része feltétlenül a küzdelem folytatását akarja és semmi áron sem hajlik meg *Khuen-Héderváry* előtt. A higadtabb elem minden befolyását érvényesítette a barcias rész lecsillapítására, sajnos azonban, sikertelenül, még olyan függetlenségi képviselők is, akik ugyan a párt keretén kívül állanak és az eddigi obstrukcióban részt nem vettek, most kijelentették, hogy mindent elkövetnek, hogy a miniszterelnököt a rendes állapotok helyreállítására irányuló törekvésben megátolják.

Kossuth és az 1899. évi XXX. törvénycikk.

Kossuth Ferencet, a függetlenségi párt volt elnökét tudvalevőleg azzal gyanúsították meg, hogy ő járt volna közbe *Lukács* László pénzügyminiszter útján gróf *Khuen-Héderváry* Károly miniszterelnök-nél az 1899. évi XXX. törvénycikknek az olasz érdekek javára való megváltoztatása dolgában. Erre vonatkozólag ma *Kossuth* Ferenc a következő nyilatkozatot teszi közzé:

Aki figyelemmel kísérte a függetlenségi és 48-as párt június 29-iki értekezletének lefolyását (melyről a napilapok bő értesítést hoztak), az minden helyreigazítás nélkül is tudhatja, hogy az említett állítás egy nagy félreértésen alapszik.

A tényállás az, hogy a függetlenségi és 48-as párt több tagjának sürgetésére, a miniszterelnök távol lévén, felkerestem *Lukács* László pénzügyminiszter urat és előadtam, hogy a párt úgy tekintene azt a szándékot, hogy a vám- és kereskedelmi kiegyezést a nyári szünet előtt tárgyalassák, mintha e fontos kérdés keresztül erőszakolásra tétetnék kísérlet; kértem a minisztert, hogy ha az említett szándék csakugyan létezik, hasson oda, hogy az ügy csak a nyári szünet után kerüljön napirendre. E kéresemre válaszul *Lukács* miniszter kijelenté, hogy az őszre halasztást támogatni fogja, de ebben az esetben az 1899. évi XXX. t.-c. módosítása válnék szükségessé, mert a külállamokkal a tárgyalást hosszú időre el nem odázhajta a kormány; én megjegyeztem, hogy belátom az ügy sürgősségét, de arra nézve nem nyilatkoztam, hogy elfogadom-e az eszmét, mert ezt pártom megkérdése nélkül nem is tehettem.

Midőn a miniszterelnök visszajött Bécsből, szíves volt hivatni és velem tudatta, hogy *Lukács* László miniszter közbenjárása folytán beleegyeznek abba, hogy a fontos közgazdasági kérdés ne kerüljön a Ház elé a nyári szünet előtt, de (ismételve *Lukács* László miniszter kijelentését) tudatta, hogy abban az esetben az említett törvény módosítását fogja kérni. En éppen úgy, mint *Lukács* Lászlónak, kijelentettem, hogy belátom én is a külállamokkal tárgyalások sürgősségét, de a szándékolt törvény módosítás fölött pártomnak kell referálnom. A miniszterelnöki palotából egyenesen a pártkör helyiségébe hajtottam, ahová már előzetesen értekezlet volt összehívva, amelyen előadtam a miniszterelnökkel folytatott beszélgetésemet s a felhozott törvény módosításra a párt különös figyelmét felhívtam, előlött egy beható vita is fejlődött s ennek eredménye volt az a nyilatkozat, melyet e tárgyra vonatkozólag a párt egyenes megbízásából és határozata értelmében tettem tegnap a Házban. Nagyon sajnálom, ha ebben az ügyben tett megjegyzéseimet akár a miniszterelnök, akár a pénzügyminiszter félreértették volna; kötelességem azonban tényleges intenciómat és a fentebbi tényállásokat a tisztelt szerkesztő ur becses lapjában megjelent közlemény folytán tisztán megállapítani. Kiváló tisztelettel

Kossuth Ferenc.

A belügyminiszteri székfoglalás.

Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnök mint belügyminiszter ma fogadta a belügyminisztérium tisztí karának tisztelegését.

A belépő miniszterelnököt a *Gulner* Gyula államtitkár vezetése alatt teljes számban megjelent tisztviselők zajos éljenzése fogadta, majd *Gulner* Gyula államtitkár üdvözölte őt a belügyminiszteri hivatal elfoglalása alkalmából.

Gróf *Khuen-Héderváry* Károly miniszterelnök meleg szavakban köszöntö meg az államtitkár üd-

vözlését, melyben a belügyminiszterium derék tisztikara szinte bizalmának megnyilvánulását látja.

Programot ma még nem ad; a jövő feladatairól ma csak akkor határoz, ha az ügyeket, melyek előkészítése, mint hivatali elődjétől értesült, már nagyrésztben folyamatban van, kellőképpen, behatóan tanulmányozta, de annyit már most kijelent, hogy az elődje által megkezdett munkát a közigazgatás fejlesztésében folytatni fogja s már ezuttal is felkéri ama tisztviselőket, akik ezen előkészítő munkálatok élén állnak, hogy azokat megszakítás nélkül folytassák. Kijelenti, hogy a tisztikar véleményét minden közügyben meg fogja hallgatni s kéri, hogy legvennek vele szemben véleményük nyilvánításában teljes őszinteséggel, mert mindenkor teljes bizalommal fogja igénybe venni az őszinte tanácsokat és javaslatokat és még abban is az illetők ügyességét fogja látni, ha az előadók, az ő esetleg ellentétes álláspontjával szemben, öt javaslataik helyességéről meggyőzni törekedni fognak.

A sikeres együttműködés alapfeltétele: a bizalom mind a két részről. Benne a bizalom a belügyminiszteriumi tisztikar iránt teljes mértékben megvan s a maga részéről számít arra, hogy a tisztikar ugy a közügyekben, mint magánügyeiben mindenkor a legőszintébb bizalommal fordul hozzá, mert csak így létesülhet az a benső viszony, melyet maga és a tisztikar között létesíteni óhajt.

A miniszterelnök beszédét több ízben élénk helyeslés és lelkes éljenzés szakította meg.

Gulner Gyula államtitkár ezután egyenként bemutatatta a miniszterelnöknek Széll Ignác államtitkár s az osztályfőket és osztályvezetőket, akikkel gróf Khuen-Héderváry szívélyes kézsorítást váltott s a főbb tisztviselőket megszólította.

A tisztelgés és bemutatás után a miniszterelnök a képviselőházba hajtattott.

ORSZÁGGYÜLÉS.

Budapest, július 2.

A szenvedélyek kezdenek csillapodni. Ma már az új kabinet, harmadnapos uralkodásában, mintha semmisenem történt volna tegnapelőtt, sikerhez jutott: a végkimerülésig nekigyürkőzött ellenzék zajos ovációt rendezett neki. És ezt az ovációt, szinte hihetetlen — az új honvédelmi miniszter felszólalására rendezték.

Hogy a sorrendet betartsuk, a képviselőház mai ülése egy kis háboruszkodással kezdődött. Rátkay László és Ugron Gábor vezetésével az ellenzék megtámadta ugyanis a királyi döntést a kvóta ügyében.

Daniel Gábor elnök a bejelentések során bemutatatta a miniszterelnök jelentését a kvótadöntésben kelt királyi leiratról. Rátkay László törvénytelennek mondta a döntést, mert az nem a törvény szerint előírt bizottsági jelentés parlamentárius tárgyalásának sikertelensége folytán történt, hanem annak a megkerülésével.

Khuen-Héderváry miniszterelnök rögtön válaszolt a támadásra s ezzel a felszólalásával megcáfolta azt az állítást, hogy nem tud beszélni. Ma több ízben röglőnzött beszédjével ugyancsak bebizonyította a miniszterelnök, hogy nemcsak tud magyarul, de a szónoki művészetéhez is ért. A miniszterelnök folyékonyan, szabatosan és előkelően vitatta Rátkayval szemben, hogy fizikai lehetetlenség volt a bizottsági jelentést parlamentárisan tárgyalni, mert erre az időre esett a kormányválság. Emiatt kellett a királyi döntésről gondoskodni, ami törvényen alapszik.

Rátkay nem tudott erre egyebet felelni, mint hogy kioktatta a miniszterelnököt arra nézve, hogy a leiratot tárgyalásra kell kitézni.

Ugron Gábor nagy hévvel szintén azt bizonyította, hogy a kvóta-döntés törvénytelen. Ő is kérte a leirat napirendre tűzését.

A miniszterelnök rögtön kiengesztelte a haragvó feleket s hozzájárult ahhoz, hogy a leirat napirendre tűzessék.

A szélsőbaloldalon pedig összenéztek az emberek:

— Nini, hisz az új miniszterelnök enged nekünk. Ez nem lesz jó, mert aztán hiába leszünk itt, nem lesz mit támadni.

Buzáth Ferenc azt kérte, hogy a kvóta-bizottság jelentése a leirat folytán ne tárgyalassék. A miniszterelnök ebbe is beleegyezett.

— Nini! már megint enged! — kiált fel a szélsőbal.

Daniel Gábor alelnök jelenti aztán, hogy Kossuth Ferenc sürgős indítványt jelentett be a vám és kereskedelmi törvényjavaslatnak a vámtarifától való elkülönítése és a magyar önálló vámtarifa tárgyában.

Az indítvány megokolására a hétfői napot jelölték ki.

És most következett aztán a nap eseménye, melynek illusztris hőse Kolossváry Dezső honvédelmi miniszter volt. A honvédelmi miniszter Nessi Pál tegnapi kérdésére kijelentette, hogy a mezőmunkás póttartalékosoknak aratás idejére való szabadságolásáról táviratilag intézkedett, hogy a hadügyminiszter táviratilag utasítsa a hadtestparancsnokságokat, hogy a mezei munkával foglalkozó póttartalékosokat azonnal szabadságolják. A hadügyminiszter máris intézkedett ily értelemben.

Általános zugó helyeslés és éljenzés volt rá a felelet. Legjobban üdvözölte a minisztert a szélsőbaloldal.

— Eljen Kolossváry!

— Ez aztán különb, mint Fejérváry!

— Csak így folytassa, akkor ő lesz a kabinet gyöngye!

Ezek a felkiáltások mind a szélsőbaloldaltól hangzottak el. Kolossváry miniszter pedig elgondolkozott magában, hát ez a fenevad ellenzék, amely ellen a honvédséget kell felvezényelni. Csak bánni kell tudni vele s minden rendben megy.

S az ellenzék alig ocsudott ki az egyik megelégedéséből, rögtön beleesett egy másikba.

Kossuth Ferenc arra kérte a miniszterelnököt, hogy álljon el az 1899. XXX. törvényeikk megváltoztatásától.

Khuen-Héderváry miniszterelnök kijelentette, hogy ez csak egy gondolata volt akkorra, ha az ország érdekei kívánják a törvény megváltoztatását. Különböz ez nem álláspontja s hajlandó elállani e szándékától mindaddig, míg szükség nem lesz rá.

Kossuth megelégedéssel vette tudomásul a miniszterelnök választát.

— Már megint engedett! — kiált fel a szélsőbal.

Amily jólesően folytak az ügyek, épp ellenkezőleg hatott Polónyi Géza felszólalása, aki erősen bírálta a miniszterelnök programbeszédét s elmondta a volt bánnal folytatott beszélgetését.

Ezzel a mai ülés, a napirend megállapítása után, véget ért.

TÁVIRATOK.

Forrongás a Balkánon.

Konstantinápoly, július 2. Omer Rusdi basa marsall, Sakir basa váli és Semsí basa hadosztálytábornok két zászlóaljjal és hét ágyúteggel tegnap, Servet basa tábornok négy zászlóaljjal ma Gyakovóból Prizrendbe érkezett. Hír szerint holnap kezdődik meg a Prizrendtől délre fekvő Ijumi területen az ellenzéki albánok ellen indított katonai akció. A bolgár kormány egy Bécsbe, Pétervárra és Párisba intézett körjegyzékben panaszkodik a török csapatok és basibozukoknak macedóniai tulkapásai miatt, továbbá azon, hogy a porta elutasította Bulgáriának az utóbbi időben tett ama javaslatait, hogy Bulgária lecsendesítésére törekedjenek. A bolgár kormány tiltakozik a határmenti csapatmozgósítás ellen és elutasítja az ebből támadható következményekért való felelősséget. Az hírlík, hogy a porta külföldi követéhez körlevelet intézett, melyben a határmenti csapatmegerősítéseket azzal indokolja, hogy azok a bolgár bandák már jelzett határlépése ellen irányították.

Tüntetések Görögországban.

Athén, július 2. Amidőn Delijannis a kamara ülése után lakására ment, nagy néptömeg ovációkban részesítette. Delijannis beszédet mondott, amelyben a pártjából kilépett képviselőket hevesen megtámadta és az ország gazdasági helyzetét nagyon szomorúnak tüntette fel. Tüntetések kiabálva és fütyülve vonultak végig az utcákon és Doligeorgisz lakása elé mentek, aki ugyancsak beszédet intézett a tömeghez,

melyben kifejtette, hogy a Delijannis-kormány bukása az ország gazdasági fejlődésének veszélyeztetése. A tömeget csöndre intette.

VIDÉK ÉS KÖZIGAZGATÁS.

A csendőrség reformja.

Budapest, július 2.

Az új közigazgatási javaslatoknak a kihágási bíráskodás és járási rendőrhatalósági intézkedéseivel szoros kapcsolatban állana a csendőrség reformja. Enélkül az egész intézkedés csonka. A vidéki közbiztonsági szolgálatot ugyanis a járási főszolgabíró a csendőrséggel végzi. Mint csaknem minden intézményünk ugy a csendőrségi intézmény is annak idején német mintára s nem a mi viszonyaink tekintetbe vételével készült. Ideig-óráig jó volt; de a mai modern követelményeknek már sehogy sem felel meg. Érzik és tudják ezt nagyon jól maguk az illetékes körök is. S mint értesülünk, a közigazgatási reformoknak ez a része is készül; még pedig mint dicsérettel mondhatjuk a kiszivárgott hírekből szükségleteinknek megfelelően. Első sorban a decentralizáció elve fog érvényesülni. Nincs is annak semmi értelme, hogy a kerületi parancsnokságok, szárnyparancsnokságok székhelyén egész csapatok legyenek bekaszárnyázva s a német «regimentek» mintájára készült rubrikás papirosok kitéltetésével foglalkoztassák a legénységet; míg ahol tényleg szükség volna csendőrségre, oda nem jut.

Nem volt célszerű eddigelé a vidéki beosztás se. Egy-egy szolgabírói járásban a viszonyokhoz képest 6—12 őrsparancsnokság van. Mindenik őrsparancsnokság önálló őrsparancsnok vezetése alatt áll, úgy hogy egy-egy szökevényt ugyanazon járásban egyik őrsparancsnokság a másik nélkül nem keresheti, már azért se, mert a nyomozást vezető őrsparancsnok már a szomszédos területen nem otthonos és ismerős. A főszolgabíró munkáját is rendkívül nehezítette és nehezíti ez a körülmény, hogy nincs a járáshoz tartozó őrsök között olyan kapcsolat, melynek szálai egy kézbe futnának össze s az egész járás közbiztonsági és kihágási dolgait áttekinthetően megkeresésnek azonnal és egyöntetűen felelhetne meg.

Az új törvényjavaslat, mely a honvédelmi és belügyminiszteriumnak közös munkája, ezeken a hiányokon segíteni fog. Míg egyfelől a csendőrséget minél jobban decentralizálja, másfelől a járásörmesteri intézménnyel olyan régen nélkülözött szükségletnek tesz eleget, mely ugy közigazgatási, mint büntetőjogi szempontból kellően alig méltányolható. A járásörmesteri intézménnyel ugyanis meg lesz a szerves kapcsolat az egyes őrsparancsnokságok között s a közigazgatási rendőrhatalóság a járásörmesterben olyan hathatós segítséget nyer, mint aminő a régi dullók csendbiztosai voltak.

A reform ezenkívül kiterjeszkedik a csendőrség szolgálatának könnyebbítésére is. Eddig sok olyan haszontalan dologgal iskolázták és foglalták le idejét a csendőrnek, amire voltaképpen semmi szüksége sem volt. Ilyenek voltak például a büntető jogi distinkciók, melyeknek a csendőr abszolút semmi hasznát nem veszi; de azért bemagoltatják vele, pedig kellő előképzettség hiányában nem is értheti meg azokat.

A készülő reformjavaslat ezeken a bajokon mind segít s a csendőrség nősülését is megengedi, úgy hogy a legénység állandóságát és ezzel megbízhatóságát is nagyban fokozza.

Ha a javaslat készen lesz, közigazgatásunk és közbiztonságunk nagy lépést tesz vele a haladás útján.

J. M.

— Temesvár város közgyűlése. Temesvár szab. kir. város törvényhatósági bizottsága tegnap délelőtt 9 órakor dr. Molnár Viktor toispán elnöklété alatt tartotta e havi rendes közgyűlését. A gyűlés legfontosabb tárgya báró Fejérváry Géza volt honvédelmi miniszter, a város orsz. képviselőjének bucsulevele volt, melyre üdvözlőirat küldését határozták el. Igen fontos tárgya volt még a közgyűlésnek a légszeszgyár megvétele is. A város a légszeszgyár megvétele elhatározta s erre külön, rendkívüli közgyűlést tart.

— **Vizvezeték Sátoraljaujhelyen.** Sátoraljaujhely város képviselőtestülete elhatározta, hogy a várost vizvezetékkel és csatornázással látja el s ez ügyben a földművelésügyi minisztertől szakértők kiküldetését kérte. Mint Sátoraljaujhelyről írják, a földművelésügyi miniszterium vízépítészeti osztályának kiküldöttje, **Hoffmann Károly** kir. mérnök odaérkezett és nyomban hozzáfogott a terep tanulmányozásához. Ha esetleg a hegyekben megfelelő vízforrásra nem talál, a miniszterium gépeivel később, de még ebben az évben próbafurásokat fog végezni.

— **Borsod vármegye az 1896. évi XXXIII. t. c. ellen.** Tudvalevő dolog, hogy a bünvádi eljárásról szóló 1896. évi XXXIII. t. c. s az azt követő miniszteri rendeletek rengeteg munkát száltak a közigazgatási hivatalok nyakába. A törvény és a miniszteri rendeletek rendelkezései szerint a vizsgálatot megelőző nyomozási munkákat városokban a rendőrségnek, a rendőrséggel nem bíró járási székhelyeken a szolgabíróknak, a községekben a községi előjáróságnak kell teljesítenie. Ismerjük a közigazgatási tisztviselők helyzetét. Tudjuk nagyon jól, hogy rengeteg munka szakad vállalkra s így nem is csodálkozunk afőlött, ha akadt törvényhatóság, mely fől-szólat az 1896. XXXIII. törvénycikk ellen. Borsod vármegye, mert az volt a fől-szólató, egyik közelmúlt gyűlésén elhatározta, hogy főlterjesztést intéz a képviselőházhoz és a kormányhoz a bünvádi eljárásról szóló törvényjavaslat módosítása tárgyában s indítványának pártolására fől-szólatotta az összes törvényhatóságokat.

— **Abaujtornamegye közgyűlése.** Abaujtornamegye törvényhatósági bizottsága július hó 6-án délelőtti 10 órákor rendkívüli közgyűlést tart, melynek napirendjére tíz különböző tárgy van kítűzve.

NAPIHIREK.

Budapest, július 2.

— **(Időjárás.)** Közép-Európát zárt magas nyomás borítja, melyet Észak-Keleten és Észak-Nyugaton depressziók érintenek. Európában az idő, eltekintve az elvétel előfordult kevés esőtől, száraz és meleg. Hazánkban tegnap még előfordult szóróvályosan 1—2 mm-nyi eső és a hőmérséklet-változás lényegtelen.

Jóslat:

Tulnyomóan derült és meleg idő várható.

Hőmérséklet: 23 C. fok.

— **(A trónörökös és neje Mária-Zellben.)** Mint Bécsből jelentik: **Ferenc Ferdinánd** főherceg nejevel, **Hohenberg Zsófia** hercegnővel több napi tartózkodásra **Mária-Zellbe** utazott.

— **(Lobkowitz herceg csapatszemlén.)** **Lobkowitz** herceg hadtestparancsnok ma délelőtti **Székesfehérvárra** érkezett és három napig szemlét tart a 69-ik gyalogezred ottani zászlóaljja és a 12-dik ulánusezred felett.

— **(A trónörökös egy aradi huszártisztnak.)** Szép kítűntetés érte a Hadik-huszárezred egyik nagytudományú tisztjét, **Schütz Ágoston** kapitányt, akinek **Orient-Occident** c. katonai műveért **Ferenc Ferdinánd** trónörökös köszönő levelet íratott főudvarmesterével. A levél szó szerint így hangzik:

Ő cs. és kir. Fensége Ferenc Ferdinánd főherceg főudvarmesterei hivatalától.

A főudvarmesterei hivatal tisztelettel értesíti Nagyságodat, hogy ő Fensége Ferenc Ferdinánd főherceg ur megbízott engem, hogy Nagyságodnak ő Fensége őszinte köszönetét fejezzem ki az **Orient-Occident** című művének beküldött példányáért.

A főudvarmester
Rumerskirch báró.

— **(Széll Kálmán — a Fehér Kereszt elnöke.)** A Fehér Kereszt-Egyesület július 7-én délután 4 órákor a Központi Takarékpénztár épületében rendkívüli közgyűlést tart. E közgyűlésen fogja az igazgatóság bemutatni gróf **Teleki Géza** levelét, aki, mivel vidékre költözött, az elnöki tisztről lemondott. Az egyesület vezérferfiái az elnökségre **Széll Kálmán** megválasztását fogják a közgyűlésnek javasolni.

— **(Pénzügyi tanácsos.)** A király **Laszkárj Ödön** pénzügyi titkár és földadó nyilvántartási biztosnak a pénzügyi tanácsosi címet díjmentesen adományozta.

— **(Kítűntetés.)** A király főldealki dr. **Návay** Aladár miniszteri titkárnak, hasznos szolgálatai elismerésül a **Ferenc József-rend** lovagkeresztjét adományozta.

— **(Hanna szenátor leányának esküvője.)** Hanna szenátor, Amerikának ez a nagybefolyású és végtelen érdekes egyéniségű politikusa a mult szerdán adta férjhez **Ruth** leányát, az amerikai orosz nagykövetnek, **Mc Cormick**nek **József** fiához.

Megjelent a lakodalmi ünnepen Amerika előkelő világának színe-java, a pompának és fénynek olyan képét nyújtva, amely vetekedik bármely fejedelmi látványossággal. Eljött a lakodalomra **Roosevelt**, az E. A. elnöke, szépséges leányával **Alice**-al is, de ott volt **Cleveland**ban majdnem minden számbavehető tényezője az amerikai politikai és pénzügyi életnek is. Az epizkopális St. Pál-templom belseje erre az alkalomra pazar díszszel volt díszítve. Oldalai és a mennyezete is virágokkal volt befuttatva. Az oldalakon zöldlevelek között fehér és piros rózsák voltak, míg fent a mennyezet csak fehér virágokkal volt befuttatva. Az óriási csillárok a legkülönbözőbb színű virágokkal voltak díszítve, az oltár körül és előtte óriási pálmák voltak felállítva, úgy, hogy a szentély valóságos ligetnek tetszett. Fényesebbnél fényesebb öltözékben jöttek a nők, selyem és crep susogása töltötte be a levegőt, **Cleveland** és Amerika gazdagjai elhozták családjaik ékszerait s a nők nyakékei, diadémjai a briliánt és drága kövek ezer sugarait szórták a szemlélőre. Lassankint megtelt a templom és megérkezett a tulajdonképpeni nászmenet **Hanna** szenátor vezette. Be karján **Ruth** leányát, utánuk **Roosevelt** elnök ment **Hanna** nejevel. Gyönyörű zenekísérettel ment végbe a szertartás. Minnek végeztével haza indult a nászmenet. Elöl ment **Mc Cormick** most már nejevel **Hanna** Ruthal, utánuk **Roosevelt** elnök **Hanna** szenátorral és **Hanna** **Roosevelt** **Alice**-vel. Ezen és ezen állottak sorfalat a templom előtt, kiket a rendőrök szorítottak a járdára, hogy a szízekre menő fogatok előhajtása akadálytalanul történjék. Egyik kocsi a másik után vette fel fényes terhét és mentek **Hanna** szenátor **Glenmerci** fejedelmi fényvel berendezett palotájába. Itt is óriási néptömeg várta a vendégeket s a rendőrség a legnagyobb erőfeszítéseket tette, hogy a rend meg ne bomoljon.

A reggeli a házban és a körül elterjedő parkban volt feltárlva. A házban a virágokkal elpeltt ebédelőben egy nagy asztal és egy kisebb volt, ez utóbbinál foglalt helyet **Roosevelt** leánya **Alice**, **Hanna** és neje, **Mc Cormick** nagykövét és neje és a fiatal pár, míg a másik asztalnál a fényes társaság legfényesebb alakjai foglaltak helyet. **Roosevelt** felkösztötte a fiatal párt és vígan s holdogan folyt le a reggeli egy zenekar kítűnő zenéje mellett. A reggeli végeztével először a fiatal pár távozott el, kik automobilon mentek el **Bereába**, hol a **Chicagoba** induló vonattal a férj otthonába mentek. **Roosevelt** elnök este 10 órákor ment el **Hanna** szenátorral és külön vonaton utazott haza **Washingtonba**. A vendégek is ekkor távoztak a szélrözsa minden irányába.

Roosevelt elnök a menyasszonynak egy pompás mivű arany kávéskészletet adott s a völégény apjától két Oroszországból hozott pompás trakéni trapert kapott. A fiatal pár elutazásakor **Hanna** szenátorral egy ötvenezer dolláros cheket és egy **Chicagoba** veendő házra kapott egy fehér utalványt.

— **(Szobrot Kiss Ernőnek.)** Dr. **Dellimanics** Lajos torontálmezei főispán neje a következő lelkes felhívást intézte **Torontálmeze** hölgyközönségéhez:

A nemzet életében a nők nagy feladata épp úgy megvan, mint a férfiaké. Egyik a másik nélkül a nemzetet nagygyá nem teheti. Bizonyosság erre különösen hazánk és nemzetünk. Akkor volt nagy, boldog, hős, tetteiben világra szóló e nemzet, mikor női nőihivatásuk magaslatán voltak. Megénekelte a költő: «férfi sorsa a nő!»

Ezek az eszmék hevitenek engem, midőn a közel napokban felactett eszmét

szobrot Kiss Ernő

vértanuhalt halt dicső katonáknak magamévá teszem s felhívom vármegyénk és városunk hölgyközönségét s érdeklő társadalmát, hogy az eszmének bővebb megvitatása, a cél elérése végetti megállapodások, a kivitel eszközölhetése végett ez évi július hó 5-én, vasárnap déli 12 órákor a vármegyeház nagytermében tartandó értekezletre minél számosabban megjelenni sziveskedjenek.

Nagybecskerek, 1903. június hó 28-án.

Dr. Dellimanics Lajosné.

— **(Házasság.)** Ifj. **Novák** Mór július hó 4-én délután 6 órákor tartja a Deák-téri evang. templomban esküvőjét **Várent** Vilnával, az Operaház énekesnőjével.

— **(Katasztrófák.)** A spanyolországi vasuti katasztrófa áldozatainak számát még meg sem állapították határozottan, máris újabb vasuti szerencsétlenségről érkezik hír. Egyidőben arról is érkezik távirati jelentés, hogy Északamerikában borzalmas bányaszerencsétlenség történt, melynél számos emberélet esett áldozatul. A katasztrófákról a következőket jelentik:

Madridból jelentik, hogy eddig **hatvankét halottat és hatvankilenc sebesülte** szabadítottak ki a lezuhant vonat romjai alól. Körülbelül ötven halott még most is a romok alatt van, melyeknek eltakarítása még legalább nyolc napot fog igénybe venni. A mentéshez kirendelt katonák köteleken ereszkednek a mélységbe, de a munka igen lassan folyik, mert nem állnak megfelelő eszközök, főleg emelőgépek a rendelkezésre. Ezért dinamittal robbantják a romokat. A halottrablások, kifosztások egyre tartanak. Egy vasuti hivatalnokot éppen tetten értek, mikor egy szerencsétlenül járt utas pénztárcáját rabolta el. A környékbeli iskolák zsufolva vannak a sebesültekkel, kik közül eddig huszonhatan behaltak sérüléseikbe. A szerencsétlenség a kamarában és a szenátusban is szóba került és a kormány a hozzá intézett kérdésekre szigorú vizsgálatot ígért. A hatóságoknak, mint **Saragossából** jelentik, az a szándékuk, hogy a romhalmazt dinamittal szétrobbantják és az egészet elföldelik, mert attól tartanak, hogy valami járvány fog fellépni.

Brüsszelből jelentik: Egy Antwerpenből érkező személyvonat, melyen számos a helybeli gabonahetivásárra utazni szándékozó antwerpeni kereskedő volt, a sarbeki (Brüsszel elővárosa) pályaudvaron összeütközött az ellenkező irányból érkező vonattal. Sok ember megsérült. — A vasuti összeütközésről jelentett részletek az mutatják, hogy súlyos szerencsétlenségről van szó, de még sem olyan katasztrófáról, amilyentől az első hírek után tartottak. Vagy **husz sebesült** van, akik közül néhányan aggasztó állapotban vannak. Az összes sebesülteket nyomban a legközelebbi kórházakba vagy a gázgyárak irodahelyiségeibe vitték, ahol orvosi segítségben részesültek. A könnyen sebesülteket a szerencsétlenség színhelyén kötötték be és ezek Brüsszelen át folytatták utukat. Az áldozatok közt több Antwerpenben lakó német is van.

Az amerikai bányaszerencsétlenségről a következőket jelentik: Az északamerikai Hannából borzalmas szerencsétlenség hírére hozza a táviró. E szerint az **Union-Pacific Coal Company** tulajdonában levő ot-tani köszénbánya robbanás folytán tűzben áll. Az összes bejárók el vannak zárva, mert a füst megnehezíti a bányába való behatolást, amelyben 200 munkás van. Huszonöt munkást hoztak ki a bányából, akiknek legnagyobb része halott volt. Attól tartanak, hogy a többi munkás mind életét veszítette. Újabb sürgöny szerint a Hannában történt bányaszerencsétlenséget bányarobbanás okozta. A bánya azonban nem gyuladt meg. 248 bányamunkást eltemetett a beomló föld, közülök 48-at már kihúztak, kettőt holtan. Kevés remény van a többiek megmentésére.

— **(Virágzó sürgönyrudak.)** Erdekes hírt jelentenek a Reuter-irodának Ugandából. Hat hónappal ezelőtti sürgönypóznákat raktak le az **Albert-Nianza** partján ezer kilométer hosszúságú területen. A sürgönyvonalat csak ideiglenesen akarták fentartani s ha ez megfelel, állandósítani fogják, e miatt azután a fűgefurudakat nem is impregnáltak. A mult hónapban azt vették észre, hogy a sürgönyrudak kivi-rultak. A termő talajban ugyanis gyökeret vertek s rügyet hajtottak, úgy hogy a rudakat több helyütt egész levélkorona borítja.

— **(Párbaj férj és feleség között.)** Halálos kimeneteli párbaj híre érkezik Mexikóból. Magát a párbajt érdekessé teszi az a körülmény, hogy a párbajozó felek férj és feleség voltak. Az **Escobedo** házaspár régóta viszálykodásban élt s a folytonos civódásoknak véget akartak vetni, elhatározták tehát, hogy párviadalra bizzák az ügy sorsát. Revolverrel felfegyverkezve állottak fel, persze segédek nélkül. Mindaketten egyszerre löttek. Az asszonyt szívére érte a golyó, a férjet pedig halántékán furta át felesége revolverének golyója. Mind a ketten meghaltak.

— (A visszaküldött csekk.) Molnár István könyvelő Gallart Josz dugógyárostól egy 1000 frankos csekket elsikkasztott és megszökött. A lapok közleményei annyira megijesztették a könyvelőt, hogy a csekket ma megküldötte a Belvárosi Takarékpénztárnak. Egy levélben pedig azt írja, hogy részeg volt, amikor a ballépést elkövette. Gallart Josz erre visszavonta a feljelentést.

— (A Magyar Iparművészeti Társulatnak lakberendezési kiállítása *Julius és Augustus hónapokban*, hétfő és péntek kivételével, naponként 9—1 óráig megtekinthető. Hétköznapokon a belépti díj 60 fillér, vasárnapon 30 fillér.

— (A Gyermekvédelem és a tanítók.) A Magyar Tanítók Otthonának társadalmi szakosztálya gyűlésre hívta a fővárosi tanítókat, hogy az állami gyermekvédelem körül a tanítókat érdekelő tanácskozzanak. A népes gyűlés előtt egri Tóth Kálmán ismertette a sérelmeket. Sérelmesnek tartják a tanítók, hogy a belügyminiszter a gyermekvédelem társadalom-politikai akciója ügyében összehívott országos értekezleten a tizennyolcezer főből álló magyar tanítókat mellőzte, ho ott a tanítók egész élete a gyermekek testi és erkölcsi életének védelmében telik el. Mellőzés érte a tanítókat a gyermekvédelmi törvény végrehajtásánál s az állami menedékhelyek igazgatói állásainak betöltésénél is. A sérelmek ismertetése után egri Tóth Kálmán határozati javaslatot terjesztett be, amelyet a gyűlés egyhangulag elfogadott s elhatározta, hogy a javaslatot az előadó által készített memorandummal illesztve, küldöttség fogja átnyújtani gróf Khuen-Héderváry Károly belügyminiszternek. A memorandumot meg fogják küldeni az összes országos karakterű tanító- és óvó-egyesületeknek, hogy azok is hasonló szellemű fölratban sürgessék a sérelmek orvoslását. A Tanítók Otthona többek közt a belügyminisztert a gyermekvédelmi szabályzat következő módosítására kéri föl:

1. Az állami menedékhelyek igazgatói állásaira kizárólag a tanítótag kitűnőségeit alkalmazzák. 2. A gyermekvédelem szervezetébe vonják be a tanítókat és az óvónőket éppen úgy, mint a közigazgatási tisztviselőket. 3. A menedékhely-egyesületek országos bizottságába biztosítsanak helyet az országos jellegű tanító- és óvóegyesületeknek. 4. A tizenkét és tizenöt éves tanköteleseknél ne kenyérkereső képességük, hanem kenyérkeresetük módja legyen a menedékhelyre való fől vétel alapja. 5. A tizenkét éven aluli gyermeknél mindig legyen kellő ok a menedékhelyre való fől vételre. 6. Gyermektelepeket csakis tiszta magyar vidékeken létesítsenek, tekintet nélkül arra, hogy van-e az egyébként alkalmas községnak óvóintézete, vagy iskolája. 7. Minden olyan helyen, ahol gyermektelep van, az állam gondoskodik óvóintézetéről és iskoláról. 8. A menedékhelyeket internátusokkal kapcsolják össze. 9. A királyi tanfelügyelőségeket, iskolázásokat és az állami iskolai gondnokságokat hozzák eleven kapcsolatba a gyermekvédelem ügyével. 10. A községek nemcsak a tankötelesek összeírását, de a beiskolázást is hajtják végre, mert anélkül nem lehet az állam védelmére szoruló gyermekek számát megállapítani. 11. A fővárosban az államrendőrség olyan bejelentő lapokat töltesse ki a lakókkal, amelyekből kitűnik, hogy mely tanulóknak nincsenek beiratkozva, mely szülőket kell kötelességük teljesítésére rákényszeríteni.

— (Az állami tisztviselők értekezlete.) A szegedi állami tisztviselők tegnap népes értekezletet tartottak az Otthonban, hogy a fizetésrendezési törvényjavaslat érdekében újabb mozgalmat indítsanak. Az értekezlet elhatározta, hogy az állami tisztviselők országos szövetségének központjához beadványt intéz, amelyben felhívja, hogy az új kormányt a fizetési törvénynek soron kívül, még július hónapban való betervezésére kérje fel. Kimondotta továbbá az értekezlet, hogy szeptember hónapban megalakítja a szegedi körzetet, mely mint a központ főkéja fog működni s ugyanakkor megalkotja az alapszabályokat is. Végül bejelentette Hauser Rezső Sándor tanár, hogy a Szegedi Tisztviselők Otthona csütörtöki választmányi ülésén hasonló értelmű indítványt fog tenni.

— (Új villamos kocsi.) A közúti villamos vasút igazgatósága hatvan pótkocsival szaporítja a fől szereléseit. A kocsiakra a társaság befelől nyíló, kétszárnyu ajtókat csináltat, hogy a perront teljesen elzárja s hogy senki a kocsirol menetközben le ne ugorhasson. A tanácsnak az új ajtó típus nem tetszett, de a kereskedelmi miniszter a társaságnak adott igazat s az új rendszerű kocsi tervrajzát jóváhagyta. A városi vasút egyszárnyu ajtókat csináltat a husz új pótkocsijába. A kereskedelmi miniszter ezt is rendben találta, de azt kívánja, hogy az ajtó, ha beteszik, a kocsilépcsőt egészen eltakarja. Az új kocsiiban ugyanannyi ülőhely van, mint azokban, amelyek most járnak a főváros utcáin. Allóhelyet a közúti kocsi perronján nyolcat-nyolcat, a városi kocsiain pedig elöl hatot, hátul nyolcat engedélyezett a miniszter.

— (Három ember tűzhalála.) Münchenből jelentik: A Mainburg melletti Oberwangenbachban a múlt éjjel tűz ütött ki, amelynek több épület esett áldozatul. Három ember elégett, három súlyosan megsebesült. Néhány embernek nyoma veszett.

— (Körözött sikkasztó.) A pozsonyi rendőrkapitányság táviratban értesítette a budapesti rendőrséget, hogy Hummerl Keresztély György 29 éves pénzbeszedő 2000 koronát sikkasztott és megszökött. A sikkasztó középmagas, haja, bajusza szőke, szeme szürke, fogai feketék, odvasak. Fekete ruhát és fekete kemény kalapot viselt.

— (Tolvaj cseléd.) Oszwald Antalin salgótarjáni születésű 31 éves cseléd feltörte gazdájának, Kanderer József kőfaragómester (Szemlőhegy-utca 1921) a szekrényét, amelyből 258 koronát és nagyobb összeget érő aranyeműt ellopt. Az ékszerekben P. T. monogram van. Az elloptott holmik között az Egyesült Fővárosi Takarékpénztár budai fiókja által kiállított betéti könyv is volt, amely 600 koronáról Kanderer József névre szolgált. Oszwald Antalin alacsony, kövér, arca kerek, piros, szeplős. Kanderer összes kára 1204 korona.

SZÍNHÁZ.

* A Nemzeti Színház Mészáros-pályázata. Az 1903. évi Mészáros-pályázatra hetvenhárom társadalmi színmű érkezett be. A pályabírószám, mely Somló Sándor igazgató elnöklése alatt dr. Alexander Bernát, Abrányi Emil, Rothauser Miksa drámabírókól és Mihályfi Károly nemzeti színházi tagból áll. Április havában megkezdte működését, de tekintettel a pályaművek nagy számára, az eredményt csak október hónapban fogja kihirdethetni.

* Újházi a Városligeti Színkörben. A Városligeti Nyári Színház igazgatósága nagyban készülődik Újházi Ede legközelebbi vendégszereplésére. A művész első fellépte a Crampton mester szerepében lesz.

TÖRVÉNYSZÉKI CSARNOK.

— Soós Kálmán ügye. A vizsgálati fogságban ülő dr. Soós Kálmán törvényszéki bíró ügyében ma nevezetes fordulat állott be. Schwarz Abraham, aki a megvesztegetéssel vádolt bíró ügynekeként szerepelt, tudvalevőleg bíróküldést kért s ehhez védője is hozzájárult, kiemelve beadványában, hogy a budapesti törvényszék, amelynek Soós Kálmán tagja volt, nem ítékezhetik a bünpörben részrehajlatlanul annál kevésbbé, mert ez a törvényszék önkéntelenül is arra fog törekedni, hogy súlyos büntetés árán védje meg a maga presztizsét. A kir. Kuria I. büntetőtanácsa Kelemen Mór elnökle alatt, Nedeczky Ödön bíró előadásában ma délelőtt foglalkozott a bíróküldés kérelmével. A Kuria méltányolta az okokat, amelyek a budapesti törvényszéket a bünpör elbírálására alkalmatlanná teszik s ezért a Soós Kálmán ügyében való ítékezésre a pestvidéki kir. törvényszéket delegálta.

— A becsüs öngyilkossága. A múlt év júniusában öngyilkosságot követett el Zilzer Samu zálogházi becsüs. Több lap azt írta akkor, hogy Zilzert egy Telkes Zsigmond nevű ékszerész kergette a halálba, akinek rábeszélésére s vele összejárva és osztozkodva, Zilzer a Telkes elzállogosításra vitt tárgyait többre becsülte meg tényleges értéküknél. A közlemények miatt Telkes sajtóperit indított a Pesti Napló és a Magyar Hírlap ellen. Az ügyet ma tárgyalta a törvényszéken Agoraszó Péter bíró elnöklel. Tábori Kornél a M. H. munkatársának ügyvédje a tárgyalás elején kijelentette, hogy tele hiszeműen írta meg a közleményt: később meggyőződött róla, hogy a vádak egyáltalán nem igazak s ezért sajnálkozását fejezi ki. Dr. Berényi Sándor ügyvéd erre kijelentette, hogy a kapott erkölcsi elégtétellel megelégszik és Tábori megbüntetését nem kívánja. A bíróság Táborival szemben az eljárást nyomban megszüntette. Tarjánal szemben pedig, aki nem jelent meg, új határnap kitzítését rendelte el.

— Megsemmisített esküdtészi ítélet. Tavaly szeptember végén történt, hogy Krausz Salamon budai korcsmáros egy, az udvaron bujkáló tolvajt, Pásztor István, agyonütötte. Krausz a deási esküdt-bírószám erős felindulásban elkövetett halált okozó súlyos testi sértés miatt egy évi börtönrre és 1000 korona kártérítés megfizetésére ítélte. A vádlott semmisségi panaszt jelentett be, amelylyel ma foglalkozott a kir. Kuria III. büntető tanácsa Váikai Bertalan bíró előadásában. A Kuria a dr. Vaisz Sándor védő részéről felhozott enyhítő körülmények kellő mérlegelésével az esküdtbírószám ítéletét megsemmisítette s a vádlott büntetését négy hónapi fől házra szállította le.

— Bokányi Dezső panasza. Ez év tavaszán történt, hogy a képviselőház egyik ülésén báró Kaas Ivor orsz. képviselő azt az információját terjesztette elő, hogy a nemzetközi szociáldemokrata párt pártvezetőségének egyik tagja Bokányi Dezső a rendőrségnek 150 forint havi fizetéssel dotált kéme. Báró Kaas ezen állítását Balliere Sándor néppárti hírlapírónak egy nyilatkozatából merítette. Balliere ugyanis azt állította, hogy egy alkalommal, midőn alkalmaztatása miatt Rudnay Béla rendőrfőkapitánnyal tárgyalt, látta ennek iratai között Bokányinak sajátkezűleg kiállított 150 forintról szóló nyugtáját. — Bokányi Dezső ezért az állításért a büntető járásbírósnágnál emelt panaszt Balliere ellen. Mára volt kitzve ezen ügyben a tárgyalás dr. Farkas Gyula járásbíró előtt. A tárgyaláson a személyesen megjelent felek közül panaszost dr. Kégl ügyvéd képviselte, a vádlottat pedig dr. Zboray Miklós képviselő védte. A bíró a tárgyalás elején ismertette Bokányi panaszbeadványát, amelyben elmondja, hogy Ballier Sándor ez év április elején báró Kaas Ivor s még két képviselő előtt egy nyilatkozatot mutatott, amelyben az volt, hogy Bokányi az államrendőrség szolgálatában álló titkos besugó, aki mint a pártvezetőség tagja pénzfizetés fejében a rendőrség részére kémszolgálatokat teljesít a párttal szemben, s ezen kémszolgálatokért Rudnay Bélától a székesfővárosi államrendőrség főkapitányától 150 forint havi fizetést huz. Erről szóló s Bokányi által sajátkezűleg aláírt nyugtát neki egy izben maga a főkapitány meg is mutatta. Bokányi tanukul kérte beidézni báró Kaas Ivort és Rudnay Béla főkapitányt. Mielőtt az érdemleges tárgyalásra került volna a sor, a bíró a felek kérelmére — mivel a nevezett két tanu nem jelent meg — a mai tárgyalást elnapolta.

NYILTTÉR.*)

Dagóást és minden beszédhibát sikeresen gyógyít SOLT LAJOS tanfolyama. Budapest, V., Báthory-utca 20. szám. Fől vétel 12—1-ig.

* E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a Szerk.

SPORT.

× Alagi futtatások. A tegnapi versenynap minden tekintetben kitűnően sikerült meetinget fejezett be Alagon. Ez a siker új irányt mutat az Urlovasszövetségnek s ezen felbuzdulva előreláthatólag jövőben az urlovassport fejlesztése mellett, mely a mai viszonyok mellett csak nagyon lassan emelkedik, a beltölői lovarképzést is feladatául tűzi ki.

A tegnapi három utolsó futam eredménye a következő volt:

IV. Szent-Endrei gátverseny. Díj 6000 korona. Táv. 2400 méter. Jankovich B. Gy. Applaus-ja (lov. Rémes) első, Hermina második, Ikaros harmadik. Futottak még: Sanyi, Rama thuri, Ornament, Ustökös, Veranda, Vadonc, mely elbukott Tot. 10 : 39. Helyre : 50 : 86, 94 és 94.

V. Kétéves nyeretlenek versenye. Díj 2000 korona. Táv. 1600 méter. Mravik P. Dercé-je (lov. Máli) első, Hamar második, Százszorszép harmadik. Futottak még: Ma Casimíre, Ismerős, Vadör, Uszed. Tot. 10 : 33. Helyre : 50 : 56, 86 és 54.

VI. Zár-handicap. Díj 1800 korona. Táv. 1600 méter. Lossonczy Gy. Három a tánc-ja (lov. Smeida) első, Bordereau második, Cassandra harmadik. Futottak még: Gaudibunda, Matschboy, Kényur, Pórány, Szemérmes, Anekdoté, Mr. Jersey, Attila, Portos, Mirage, El Batidor, Eventuell, Napraforgó. Tot. 10 : 136. Helyre : 50 : 174, 384 és 116.

× Futtatások a Tátrában. A lomnici versenyek holnapi második napján a Lomnici handicap lesz a nap főszáma, amelyben nézetünk szerint Charmante, Toquade, Rendellen, Moloch és Wigwam mehetnek legtöbb kilátással a küzdelemben. Az egyes futamokra jelöltjeink ezek:

- I. Windfall—Lady Hinton.
- II. Blockade—Kioto—Kontyos.
- III. Charmante—Toquade—Rendellen.
- IV. Angloman—Picador.
- V. Sebes—Tétova—Zsiga báró.
- VI. Vice versa—Reve d'or—Petrolay.

KÖZGAZDASÁG.

A Magyar Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársaság tegnap, június hó 30-án tartotta nyolcadik rendes évi közgyűlését Kornfeld Zsigmond elnöke alatt. A közgyűlés helyesléssel vette tudomásul az évi jelentést, megadta az igazgatóságnak és felügyelő bizottságnak a felmentvényt, elfogadta az igazgatóság indítványát hogy az 1902. évi osztalék 9 koronában állapítassék meg és újból megválasztotta a felügyelő bizottság tagjait. Az elért eredmény az előző évhez képest egy százalék javulást mutat. A társaság teljesítésének ismertetésére kiemeljük az évi jelentésből, hogy a társaság hajóparkja az elmúlt évben 17.208 ind. lóerővel bíró 43 gőzösből, 117.066 tonna hordképességű 241 uszályhajóból, továbbá 72 pontonból illetoleg állomási hajóból és 1 mentőderelyéből állott. A társaság hajóinak értéke felszerelés nélkül 14.920.621 korona 52 fillér, míg a felszerelés 1.714.402 korona 82 fillérre rug. A gőzösök 4474 utat tettek 82.780 menetóra alatt és a megtett utak hossza együtt 832.001 km. teszen. A személykilométerek száma 30 millió 691.096 és az árutonnakilométereké 286 millió 585.791 volt. A szállított személyek száma 482.891, az áruk sulya 5.220.809 q. A társaság gőzösei e teljesítményeken kívül 665 idegen uszályhajót vontattak, amivel a magán hajózásnak tettek szolgálatot. A társaság tartalékai — 10 millió korona alaptőkével szemben — 5.413.918 korona 38 fillért tesznek ki. A nyolcadik szelvényt mártól fogva a társaság pénztára és a Magyar Általános Hitelbank váltja be. Az igazgatóság a közgyűlést követő alakuló ülésen elnökké újból Kornfeld Zsigmond urat, alelnökké pedig újból Pekár Imre urat választotta meg.

A budapesti (ipari) munkaközvetítő intézetnél az e heti kimutatás szerint 4903 munkás keres foglalkozást, kik közt majdnem minden iparág képviselve van, hiányzik azonban és munkát kaphat helyben: 2 szűcs, 12 cipész, 1 késes, 4 fémcsiszoló, 1 fénynyomó, 3 cukrász. Vidéken: 106 asztalos, 10 faesztergályos, 68 kádár, 43 bogár, 17 kocsinyerges és fényező, 2 kosárfonó, 1 késes, 1 rostás, 1 szítás, 1 alpacca és réznyomó, 3 cukrász, 1 óras, 2 fűtő gézekéhez, 10 szijgyártó fiatal, 9 szűcs, 10 kalapos, 12 cipész, 8 borbély, 3 cimpfestő. Keresnek továbbá: fehéreművasalónőket, harisnyakötőnőket, fehéremű-, férfi- és gyermekruha-készítéshez varrónőket, vendéglői szakácsnőket, könyvkötőnőket, cipőtűzőnőket, dobozkészítőnőket, építkezéshez napszámosnőket, virágkötőnőket és fehéremű hímzőnőket. Inasfiukat felvesznek: asztalos, lakatos, bádogos, cipész, fényező, faesztergályos, kárpitos, könyvkötő, férfi- és női szabómesterek, kereskedők, nyomdák és gyárak. Tanulóányokat pedig: művirágkészítők, nyomdák, gyárak és varrodák. Jelentkezni kell az intézetben, VIII. kerület, József-körút 36. szám alatt.

Népkönyvtárak a székely fürdőkön. Darányi földmívelési miniszter Bálványosfűred, Málnás és Előpatak háromszékmegei fürdők részére népkönyvtárakat adományozott.

BUDAPESTI TŐZSDÉK.

Gabona-tőzsde.

Buza elkelt 15.000 métermássa 10 fillérrel olcsóbb áron.

Készáruüzlet.

Buza:

Tiszavidéki: 1200 mm. 81 k. 7.90 korona, 100 mm. 82 k. 7.85 korona, 400 mm. 80 k. 7.85 korona, 100 mm. 81 k. 7.85 korona, 1000 mm. 81 k. 7.85 korona, 300 mm. 81 k. 7.70 korona, 300 mm. 81 k. 7.70 korona, 100 mm. 80 k. 7.70 korona, 100 mm. 81 k. 7.70 korona, 100 mm. 82 k. 7.70 korona, 250 mm. 80 k. 7.65 korona, 100 mm. 79-5 k. 7.60 korona, 150 mm. 78 k. 7.50 korona.

Pestmegyevidéki: 500 mm. 80 k. 7.62-4 korona, 200 mm. 79-5 k. 7.60 korona, 100 mm. 77-5 k. 7.45 korona.

B-Almási: 6000 mm. 77 k. 7.55 korona.

Bácskai: 2100 mm. 77 k. 7.65 korona.

Marosi: 2000 mm. 80 k. 7.62-2 korona.

Felsőmagyarországi: 100 mm. 77 k. 7.37-2 korona.

Rozs: 100 mm. 6.— korona.

Arpa. 650 mm. 5.70 korona.

Érték-tőzsde.

Kedvező aratási hírek s magasabb külföldi jegyzések alapján az irányzat emelkedő volt. Az általános üzletelenség következtében azután a déli tőzsdén gyengülés állott be s főleg az államvasut részvények gyengültek.

Az előtőzsdén jegyezték:

Osztrák hitel	662.50	663	663.25	—
Magyar hitel	733	733.75	734.50	—
4% koronajáradék	99.40	99.40	—	—
Leszámitolóbank	451.50	452	452	—
Jelzálogbank részv.	520	520	520	—
Rimamurányi	465	465	465	—
Allamvasut	669.25	669.50	669.75	—
Városi villamos	300.50	300.50	—	—
Budapesti Közuti	609	609	609	—

A déli tőzsdén zárultak:

Osztrák hitelrészvény	662.50	—	—	—
Magyar hitelrészv.	733	—	—	—
4% koronajáradék	99.40	—	—	—
Leszámitolóbank	450	—	—	—
Jelzálogbank részv.	520	—	—	—
Rimamurányi	465	—	—	—
Allamvasut	669.25	—	—	—
Városi villamos	299	—	—	—
Budapesti Közuti	609	—	—	—

Kivonat a hivatalos lapból.

— július 2.

Kinevezések. Az igazságügyminiszter Salgó Lászlót az apatini járásbíróvához aljegyzővé, — a vallás- és közoktatásügyi miniszter Kékessy Imre, Brunner Antal, Darázs Sándor, Vierter László, Soóky István, Prikni János, Kopatsch József és Fuszek Ferenc számgyakornokokat fizetés nélküli számtisztökké, Pósch Jánost az upesti állami elemi népiskolához rendes tanítóvá, Hubesik Etel okleveles kisdédvőnőt állami óvónővé s egyidejűleg az alsókubini egyesületi óvodához szolgálótra rendelte, Lennert Józsefet a vezetése alatt álló miniszteriumhoz szolgárává nevezte ki.

REGÉNY-CSARNOK.

A két Renkó.

Írta: Magyar Gyula.

Lassan, szinte nótázva sutogott a szellő a Tisza fölött. Az ezüstös sugarak, melyeket a holdvilág, ez az éjszakázó öreg pók eregetett ki magából, beszórták az alkonyi homályt halvány ragyogással s mikor egy-egy hojsza felreppent a vízből, a megolvadt fénynek látszó levegőben fehér szárnya úgy csillogott a reá tapadt vizgyöngyöktől, mintha parányi gyémántgolyókkal lett volna behintve.

Az árnyban, a fényben, a fodros habok között huzta Renkó Pista a hálókotelet. A szanádi harangok estimára hívó hangja kihallatszott hozzá s a habok egyhangu csobogását megzavarta néha a kaka tövén költő vadkacsa éles sepegése. A part oldalában, a buja zöld pázsit harmatos füvében szentjános-bogárkák gyujtották ki parányi fényüket, melyek úgy ragyogtak, mintha a föld alól apró ördög-kölykek bámulnának tüzes szemekkel a késő homályba. A nádas sziszegve hasította ketté éles levelével a bujkáló szellőt, míg a vad-liliom kék s fehér virága — hajtogatva fejét — küldött üdvözlöt a szegény halásznak.

— Szerencsét kívánunk! Teljék meg a hálód!

Renkó Pista ott, a vizek közepében keresztbe fektette a két evező-lapátot s a csónak megállott. Az éjben s víz felett valami ábránd járta át a lelkét. Szépséges habléányok dugták ki fejüket a Tisza mélyéből, átsiklottak lassan hullámról-hullámra s mikor mellé érték, fehér kezeikkel belekapaszkodtak lélekvesztőjének sikos párkányába. Azután amint néztek nagy, kék szemekkel, egyszer csak elkezdtek beszélni, álomi szép hangon:

— Eredj haza Pista, vár a feleséged, az a szép menyecske. Nem maga, nem maga. Egy aranyos picit, pólyabeli baba gügyög már mellette, akit még nem láttál. A te fiad Pista. Eredj haza Pista!

— Hi, hi, hi, ha, ha! Eredj haza Pista! nevettek tovább is a szép habléányok s aztán kacagás közt elmerültek a mély vízi világba. Renkó Pista pedig széles ingujával megtörülte arcát s nehéz sóhaj tört ki ziháló melléből:

— Ha nem lesz szerencsém, mit eszik majd holnap az a szegény asszony, a kis fiam anyja? ...

Ebben a percben oszt' megrándult a háló. Valami nagy teher akadt meg ráncra közt, talán éppen maga a vén harcaskirály, akinek ökölnyi gyémántkő van a nagy hólyagjában. Huzta Pista, huzta, de hát nehezen ment. Izmos két karján, mint az acélsodrony, kifeszült az ideg, verejtékeseppek borították arcát, amíg végre ott volt előtte a háló. Bontotta lázasan.

A holdvilág arcát betakarta éppen egy tenyérnyi felhő s mikor ez eloszlott, hát ott volt a zsákmány a csónak orában. Nem a harcaskirály, hanem egy óriási csontfej. Valami ősvilági állat, mastodon, vagy egyéb szörny tiz-husz ezer éves, félig kő, félig csont koponyája.

— Hi, hi, hi! Ha, ha, ha! kacagtak a vízből a kis habléányok. Renkó Pista pedig nagy, vad haragjában pehelyként emelve meg azt az őscsontot, bevágta a vízbe oly szilaj erővel, hogy a felesapódó hullámok örvénynyé változva, magukkal ragadták, azután elsodorták a kis lélekvesztőt.

Oda volt a csónak, oda volt a háló és oda a zsákmány. Valami forgó szél támadt fel hirtelen és Kanizsa felől erős sustorgással habbá gyömöszölte máskülönben itt csendes vizét a szöke Tiszának. Sikamló habokkal siklott nagy sebesen a kis lélekvesztő, utánna huzódott a háló rongyokká tépődött foszlánya, mint valami vízbe felt szűp asszony hosszú hajsávolya. A halász a lueskos, csatakos ruhában kiuszott a partra, ott azután megpihent. A két kérges kezét ökölbe szorítva, szörnyű átkot mondott az akkor már forrongó, tomboló viharra:

— Rázzon meg a menykő!

Ott a felhők felett valaki hallotta. Egyszerre iszonyu, eget megrengető, nagy égdörgés támadt. A menvnek kárpitját egész hosszúságában cikkekakos villámok szótták be, vakító, nagy fényvel. Azután még dörgés s egy villám lacsapott a víz közepébe, hogy szinte hallatszott onnét a víz alól a habléányoknak rémült sikoltása. Künn a parton álló sudár, magas fenő, ahogy ketté hasadt, hát lángra is gyulladt és a gyanús fája úgy égett, lobogott, mint az alvilágban ördögök fáklája.

Viharban, esőben rohant Renkó Pista. Tüskés csipkebokor megtépte ruháját, véresre szakgatta lábai ikraját, míg kiért nehezen a csókai utra.

Ott egy uri fogat jött sebes hajtással éppen vele szemközt, Pista rákiáltott:

— Emberek, irgalom, vegyetek fel engem!

Egy ostoresattanás volt rá a felelet, amely véres nyomot huzott Renkó arcán. De még egy pillanat és megállt a kocsi. Renkó Pista keze szorítá zabláját a két fuvó lónak s hangja belebődült a zugó zivatarba:

— Pénzed, vagy életed!

A miklósi bérlőt másnap kocsisával megtalálták holtan, kirabolva, az országút szélén.

Akkor Renkó Pista már otthon himbálta a másik kis Renkót, a két erős karján.

— Csicsiba fiacskám. Aludjál, oszt' ebredj. Nem lesz szegény halász, amint az apád volt, gondoskodtam rólad.

Kivett a zsebéből egy szép arany órát, meg egy kövér erszényt, amelyből kiduzzadt a sok véres bankó.

(Folyt. köv.)

SZINHÁZAK.

Péntek, 1903. július hó 3-án.

Fővárosi nyári színház.

Szoyer Ilonka kisasszony utolsó vendégjátékaul:

A sevillai borbély.

Vig opera 2 felvonásban. Zenéjét szerette Rossini G. Kezdeté fél 8 órakor.

Városligeti nyári színház.

Bob herceg és Mici hercegnő.

Eredeti énekes bohózat 4 felvonásban. Irta Feld Mátvás. Zenéjét szerette Barna Izsó. Kezdeté fél 8 órakor.

Felelős szerkesztő: MAGYAR GYULA.

Laptulajdonos a «Magyarság» lapkiadóvállalat.

Minden szó 3 fill.
Vastagabb betűből 5 fill.

APRÓ HIRDETÉSEK

A legkisebb hirdetés
ára: 30 fillér.

A Magyarság minden előfizetőjének egy 10 szóból álló apróhirdetést havonként 10-szer ingyen közlünk.

Az apróhirdetésekre beérkezett kérdésközpontokra ingyen felvilágosítást adunk, ha a tudakozó a szükséges válaszbélyegyet beküldi. Ha valaki körülményesebb értesítést kíván, a szükséges válaszbélyegen felül még 40 fillér küldendő.

48 éves
megbízható özvegy nő szakácsnénak ajánlkozik helyben vagy vidékre. Hunyady-utca 11. sz. a házfelügyelőnél. 2587

Nyári üdülés
céljából 3-4 fős teljes el-
látásra elfogadtatik
jutányos fizetés mellett. —
Némedy Imre postamester-
nél, Domony (Pestmegye).

Művészies munka!
KLEIN ADOLF
férfi-szabó üzletében
Budapest, VI., Dessewffy-u. 23.
„Munkácsi”-hoz.
Készít mérték szerint öltönyt vagy felöltőt 15 frittól feljebb gyapjuszövet maradékból. Vidéki megrendelések pontosan teljesíttetnek. Kívánatra mintákat küldök. Akadémiai szabászat szerint. Több évi tapasztalatomat Neufänder Testvérek és Weiner és Grünbaum cs. és kir. udv. szabóknál szereztem.

Egy udvari
lakás azonnal kiadó IX. ker., Csillag-utca 4.

Pénzkölcsönt!
Kis- és nagybirtokosoknak, kiknek birtokait nagy kamatu adósság terheli és ezt olesó kamatos pénzzel akarja kifizetni, avagy ha új kölcsönt akar felvenni, oly pénzt, melyre csak 4% kamat fizetendő s mely kamattal a tőke is törlesztve lesz s adós bármikor felmondhat a pénzintézet azonban nem mondhat fel, teljes bizalommal forduljon
Grünfeld S.-hez
Budapest, Király-u. 23. sz.

Járásbirósági
írnok 1000 kor. fizetéssel és szabályszerű lakbérrel fővételik. Határidő: július 15. Cim a kiadóhivatalban. 2555

Bloch S.
okl. tan- és gyakorló könyvelő, Erzsébet-körut 58, képez felnőtteket a magas m. kir. miniszterium engedélye alapján az egyszerű és kettős könyvvitelben, kereskedelmi levelezés, szép és helyesírásban, valamint a magyar és német nyelvben. Hölgyeknek külön oktatás. Vidékiek levélbeliug sajtáthatják el a könyvvitelt.

Hivatalsszolgá
500 korona évi fizetéssel, természetbeni lakással és 60 korona évi ruhaátalányal javadalmazva, felvétetik. Határidő: jul. 10. Cim a kiadóhivatalban. 1902

Több pénzügyőri
vigyázó 1 korona 80 fillér napi zsolddal, 50 fillér havi szalma- és mosáspénzzel, 100 kor. évi ruhaátalányal, természetbeni lakás és ágynemű, valamint szabályszerű mellékletmennyekkel javadalmazva, felvétetik. Határidő: aug. 10. Cim a kiadóhivatalban. 1901

1 forint
heti részletre elegáns férfiruhák mérték szerint olesó áron kaphatók. Weisz Jakab József-körut 31/a.

Hivatalsszolgá
járásbirósághoz felvétetik a törvényszerű illetményekkel. Határidő: július 20. — Cim a kiadóhivatalban. 1903

Sattlermester
kerestetik, ki egyszersmind kocsifényező-, kárpitos-, szőnyváró-munkát érti. Csakis olyanok folyamodjanak, kik már hasonló minőségben valamely uradalomban működtek. Fizetés meg-
egyezés szerint. Folyamodványok bizonyítvány-másolatokkal, melyek vissza nem küldetnek, a kiadóhivatalban meg tudható címre küldendők. 1891

Országos
középiszkolai tanáregyesület közlönye, 32 évről kemény-kötésben, jutányos áron megkapható. Becsek Sándor ny. főgym. tanárnál, Szatmáron.

Magyar királyi államvasutak Budapest-balparti üzletvezetőség.
18294. szám.

Pályázati hirdetmény és részletes feltételek vasuti hivatalnoki egyenruhák szállítására.

A magyar királyi államvasutak Budapest-balparti üzletvezetősége 1903. évi augusztus hó 1-től kezdődőleg három egymásután következő évre nyilvános pályázat útján kívánja biztosítani hivatalnokai számára azon egyenruhákat és egyenruházati cikkeket, amelyeket szolgálat közben az illetők viselni tartoznak. Ezen egyenruhák a következőkből állanak:

1. Nyári zubbony.
2. Tavasz és őszi zubbony.
3. Téli zubbony.
4. Nyári nadrág sötét kékesszürke vagy drapszínű szövetből.
5. Tavasz és őszi nadrág.
6. Téli nadrág.
7. Tavasz és őszi felöltő.
8. Téli felöltő.
9. Sapka.
10. Nyakravaló.
11. Keztyű.
12. Karkötő.
13. Rangjelző rózsák.

Az 1-8 tétel alatt felsorolt egyenruhák készítéséhez szükséges felsőkelmék bármely belföldi posztógyárosnál beszerezhetők.

A 9-13. tétel alatt felsorolt egyenruházati cikkek, valamint az 1-8. tétel alatti ruhadarabok elkészítéséhez a felsőkelmén kívül szükséges egyéb kellékeket szállító tetszése szerinti forrásból szerezheti meg, ezekre nézve csak az a kikötés, hogy jó minőségűek s a mennyiben ezen cikkeket Magyarországon is gyártják, hazai gyártásuk legyenek.

Az 1-13. tétel alatt felsorolt ruhadarabok és egyenruházati cikkek a kereskedelemügyi magy. kir. miniszter ur 6 nagyméltósága által 1888. évi május 18-án 20.287. sz. alatt a vasuti hivatalnokok egyenruházata tárgyában kibocsátott szabályrendeletben foglalt határozmányok figyelembevételével állítandók ki. Ezen szabályrendelet az 1888. évi «Rendeletek tárá»-ban jelent meg és bármely könyvkereskedésben megszerezhető.

Az esetről-esetre szükséges ruhadarabokat és ruházati cikkeket a hivatalnokok kívánása folytán alulírott üzletvezetőség rendelni meg. Ezen megrendelés alapján készült egyenruhák az üzletvezetőségtől kijelölt helyre, állomásra, vagy szertárba küldendők.

Az egyenruhák végleges átvételét azon hivatalnok teljesíti, kinek számára az egyenruha meg lett rendelve. Az átvételi elismervény a megrendelési levéllel és számlával együtt az üzletvezetőségre küldendő az érdembe hozott összegnek az illető hivatalnok illetményei terhére leendő előjegyzés végett.

A kiérdemelt és hivatalból előjegyzett összeg legalább is 10 korona havi részletekben lesz levonva az illető hivatalnok illetményéből és a levont rész összeg a következő hónap első napjában lesz utalványozva szállítónak.

Az üzletvezetőség nem vállal semminemű kötelezettséget a szállított egyenruhák értékének levonás utján való teljes kiegyenlítésére nézve, csak arra kötelezi magát, hogy amennyiben a levonás végrehajtása tekintetében akadály fenn nem forog, a megállapított részleteket pontosan levonja és a levont összegeket szállítónak kiutalványozza.

A méretek felvétele, kész ruháknak a helyszínen való felpróbálása, esetleg átadása céljából a Budapest-balparti üzletvezetőség vonalain, valamennyi személyvonatra érvényes II. osztályu, névre szóló időleges szabadjegy lesz szállítónak rendelkezésére bocsátva. A szabadjeggyel való visszaélés e kedvezmény elvesztését vonja maga után.

A kész egyenruha darabok szállító cég székhelyétől a kijelölt helyig a megrendelő levél előmutatása mellett a Budapest-balparti üzletvezetőség vonalain díjmentesen lesznek szállítva. Csomagolási költség nem számítható fel.

Az egyenruhák a szabályoknak megfelelőleg, de időseken állítandók elő. Amennyiben a ruhák készítése ellen általában, valamint a ruhákhoz használt egyes cikkek minősége ellen alapos és indokolt panaszok merülnek fel, melynek elbírálására maga a megrendelő is illetékes, a kifogásolt egyenruha minden kárpótlás nélkül visszautasítandó.

Szállító kötelezettséget vállal arra nézve, hogy az egyenruhák készítéséhez szükséges szöveteket belföldi posztógyárosnál szerzi be.

A magyar kir. államvasutaknak joga lesz bármikor meggyőződést szerezni, szállító pedig köteles mindazon adatokat, melyek a felsőkelmék származásának igazolására szükségesek, rendelkezésre bocsátani.

Ha szállító e tekintetben vállalt kötelezettségének meg nem felelne, minden körülmények között tartozik a nem szállított vagy nem a kikötött belföldi gyárból vásárolt kelmék árának 20%, azaz husz százalékát kötbérképen megfizetni, ezen felül jogában áll a magy. kir. államvasutaknak saját tetszése szerint vagy a szerződés teljesítését, vagy a teljesítés helyét a szerződés megszegése okából kártérítést követelni és a szállítás tárgyát képező egyenruhákat szállító cég terhére másnál bármely áron megszerezni.

A jelen feltételek alapján három évre kötendő ügylet alulírott üzletvezetőség részéről bármikor három havi felmondás mellett minden indokolás nélkül felbontható, jogában áll azonban a Budapest-balparti üzletvezetőségre az ügyletet minden felmondás nélkül is azonnal felbontónak tekinteni, ha az egyenruhák készítéséhez külföldi és nem a kikötött belföldi felső kelme használtatott.

Az egyes ruhadarabokért fizetendő egységárak az ajánlatban számmal és betűvel is kiírandók, az ajánlat keltezendő és a teljes cím és lakás közlése mellett aláírandó, ezen kívül az egyes ruhadarabok készítéséhez igénybe venni szándékol minden egyes cikkből az ajánlattevő pecsétjével ellátott minta melléklendő. Az ajánlatban kiteendő az is, hogy a zubbony és sapkához igénybe venni szándékolts zsinórat hány százalék arányt tartalmaz.

Ezen kívül az ajánlatához melléklendő a belföldi posztógyárosnak olyan nyilatkozata, amelyből kivethető legyen, hogy a tőle vásárandó szövetekért esedékes összegek fizetésére nézve kölcsönös megállapodás jött létre, azonkívül csatolandók az ajánlatához az illető gyáros posztó mintái.

Az ekként felszerelt és ivenként 1 koronás magyar bélyeggel ellátott, szabályszerűen aláírt ajánlat a szintén aláírt és lepecsételt jelen feltételekkel együtt 1903. évi július hó 15-ig alulírott üzletvezetőségre (Budapest, VI. ker., Teréz-körut 62. szám, I. emelet 5. ajtószám) benyújtandó, vagy királyi postával bérmentve beküldendő, a borítékra feltegyendő a pályázati hirdetmény száma, hogy az ajánlat hivatalnoki egyenruhák szállítására szól.

Bánatpénzül, mely a szállítás elnyerése után óvadékkul fog szolgálni, 400 korona készpénzben, vagy értékpapirban egy nappal előbb a Budapest-balparti üzletvezetőség gyűjtőpénz-áránál letendő. Készpénzbeni letét után kamat nem jár.

Alulírott üzletvezetőség fentartja magának a jogot, hogy az ajánlatok között tekintet nélkül az egységárakra szabadon választhasson.

A fentebbi feltételektől eltérő, elkésve érkezett, táviratilag tett, vagy pótajánlatok figyelembevételre nem tarthatnak számot.

Kelt Budapesten, 1903 május hó 28-án.

Magy. kir. államvasutak Budapest-balparti üzletvezetősége.

Jelen feltételeket egész terjedelmében tudomásul veszem és azokat magamra nézve kötelezőknek elismerem.

Kelt.....
.....
..... az ajánlattevő.

Ajánlat

a magy. kir. államvasutak Budapest-balparti üzletvezetőségnek 18294/903. sz. pályázati hirdetményhez hivatalnoki egyenruhák szállítására vonatkozólag.

Folyó szám	Az egyenruha minőségének megnevezése	Ajánlati egységár			
		Számmal		Betűvel írva	
		Kor.	fill.	Korona	fillér
1	Nyári zubbony kamgárból				
2	Nyári zubbony tricotból				
3	Tavaszi vagy őszi zubbony tricotból				
4	Téli zubbony tricotból				
5	Nyári nadrág tricotból				
6	Nyári nadrág drapp szín. kamgárból				
7	Tavaszi nadrág tricotból				
8	Téli nadrág				
9	Tav. v. őszi felöltő tüffetből				
10	Téli felöltő palmerstonból				
11	Hivatalnoki sapka				
12	Hivatalnoki nyakravaló				
13	Hivatalnoki karkötő				
14	Kesztyű egy gombbal				
15	Kesztyű két gombbal				
16	Hiv. rangjelző IV.				
17	Hiv. rangjelző V.				
18	Hiv. rangjelző VI.				

Kelt.....
.....
..... aláírás.